

BÖLÜM 3

HENRY JAMES'İN ROMAN SANATININ “THE AMERICAN”, “THE AMBASSADORS” VE “THE PORTRAIT OF A LADY” ESERLERİNDEKİ TEZAHÜRÜ

Sultan KOMUT BAKINÇ¹

“Sanat, bütünüyle bir dışavurumdur”

H. James

Giriş

Amerikan Edebiyatının en zorlayıcı, bir o kadar da önemli düzyazı ustalarından biri olan Henry James güçlü bir romancıydı, öyle ki başka hiçbir kelime onu daha iyi tanımlayamazdı. James, dokunaklı üslubundan da güç alarak kendisini roman yazma sanatına adanmıştır. Onun için roman yazmak resim yapmak gibi başlı başına bir sanattır. Bu sebeple eserlerini büyük bir dikkat ve incelikle işlemiştir. Amerikan Edebiyatında roman yazımına yeni bir yön veren James, realizmin son; modernizmin ise ilk halkası olarak görülmektedir. Bundan dolayı, James'i diğer yazarlardan ayrı bir yere koymak yanlış olmayacaktır. Onun, realist yazarlar gibi Amerika'daki yaşamın zorluklarını veya çevrenin insan hayatı üzerindeki etkilerini göstermek ya da natüralistler gibi kişilerin veya çevrenin insanların yaşam mücadelesine olan duyarsızlığını yansıtmak gibi bir derdi yoktu; ilgilendiği konular H.G. Wells, J. London, T. Dreiser, H. Garland veya S. Crane'den oldukça farklıydı. James, sanatı kendine özgü bir tarzda yorumladığı için, çağının yazarlarından büyük ölçüde ayrılmıştı. Diğerleri gibi James de Amerikan halkına odaklanır ancak onlardan farklı olarak karakterlerini sıklıkla farklı bir bağlama, yani Avrupa'ya koyar. Böylece Amerikalının başka bir coğrafyada var oluşunun onların gelişimindeki etkilerini ortaya çıkarır. Bu çalışmada, Henry James'in romanlarındaki ön sözler ve belirli metinlerden yararlanılarak, onun roman kuramı tartışılacaktır. James'in yazım sanatına verdiği önem ve The American (Amerikalı), The Ambassadors (Elçiler) ve “The Portrait of A Lady” (Bir Hanımefendinin Portresi)² gibi kitaplarında işlenen benzer konular detaylıca ele

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Haliç Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi İngilizce Mütercim-Tercümanlık Bölümü, sultan-komut@halic.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-7815-389X

² Bundan sonra eser adlarının sadece Türkçe karşılıkları kullanılacaktır.

tam anlamıyla geliştiren dramatik çatışmalar yaşarlar. Bunlar, Millicent Bell'in ifadeleriyle karakterlerin "eğitim geçmişi[dir]" (Bell, 514). Hem Avrupa hem de Amerika'da yaşama şansı yakalamış bir insan olan James her ikisini de tanıyabilmiş ve bu, onun başarısında önemli bir neden olmuştur. Bir başka neden ise romanları üzerindeki metodolojik çalışmasıdır. Yazı yazmayı bir ev inşa etmeye benzeten James, "Taşları üst üste yerleştirdiğini" söyleyerek başarıya "en küçük detayların yardımıyla" ulaştığını eklemektedir (James, *Preface to the Portrait of a Lady*, 1962: 55). Mathiessen'ın da belirttiği gibi, James'in romanları "akıl romanlarıdır" (Mathiessen, 433). James bize ne olduğunu anlatmaz, bunun yerine "görünüşü ve düşünce tarzını bir araç gibi" kullanarak karakterin düşüncesinin hikâyeyi anlatmasını sağlar. O sanatın, daha doğrusu kurgu sanatının ustasıdır. Sonuç olarak, Henry James, hiçbir şeyin tümüyle söylenmediğine inanmaktadır (James, *The Notebooks*, 1995:642) ve bu Henry James ve onun kurgu sanatıyla ilgili söylenebilecek belki de en doğru cümledir. Bu nedendir ki Henry James ile ilgili yazılar yazmak bir okyanusu andırır; hiçbir zaman bitmez ve her zaman onu keşfetmek için yeni yollar bulmak mümkündür.

KAYNAKLAR

1. Bell, M. (1994) Meaning in Henry James. "Meaning in the ambassadors", Cambridge. 1991 (324-77) in *The ambassadors*. Norton Critical Edition, Ed. S.P. Rosenbaum, W.W Norton & Company Inc.
2. Bennet J. (1994), Chicago review, (Winter 1956) 9;26 in *The ambassadors*, Norton Critical Edition, Ed. S. P. Rosenbaum, W.W Norton & Company Inc.
3. Cargill, O. (1961). *The novels of Henry James* New York: Macmillan Company.
4. Edel L. (1978). A Portrait rich in national ambiguity in *The American*. Norton Critical Edition. Ed. James W. Tuttleton. W. W Norton & Company Inc.
5. Ellman M. (1994). The intimate difference in *The Ambassadors*, Norton Critical Edition, Ed. S.P. Rosenbaum, W.W Norton & Company Inc.
6. Fitch , G. B. (1948). Emilie augier and intrusion Plot, *PMLA*. LXIII. 274-280.
7. James, H. (1947). *The notebooks of Henry James*. eds. F.O Mathiessen and Kenneth B. Murdock. New York, Oxford University Press.
8. James, H. (1962). *The art of the novel*, intro. by Richard P. Blacmour. Charles Scribner's Sons.
9. James, H. (1978). *The American*. Norton Critical Edition. Ed. James W. Tuttleton. W.W Norton & Company Inc.
10. James, H. (1978). Letter to Mrs. Henry James. Sr, October 13, 1869. in *The American*, Norton Critical Edition, Ed. James W. Tuttleton, W.W Norton & Company Inc.
11. James, H. (1994). *The ambassadors*. Norton Critical Edition. Ed. S.P. Rosenbaum. W.W Norton & Company Inc.
12. James, H. (1994). The art of fiction. in *The ambassadors*, Norton Critical Edition. Ed. S.P. Rosenbaum, W.W Norton & Company Inc.
13. James, H. (1994). *The letters of Henry James*. ed Percy Lubbock. New York: Charles' Scribner's Sons,1920 in *The Ambassadors*. Norton Critical Edition. Ed. S.P. Rosenbaum, W.W Norton & Company Inc.

Dil ve Edebiyat

14. James, H. (1995) Henry James and the novel the notebooks, in *The portrait of A lady*, Norton Critical Edition, Ed. Robert D. Bamberg, W.W Norton & Company Inc.
15. James, H. (1995). *the portrait of a lady*. Norton Critical Edition. Ed. Robert D. Bamberg. W.W Norton & Company Inc.
16. James, W. (1945) *Psychology; Briefer Course*.
17. Lubbock, P. (1994). Point of view in the ambassadors in *The Ambassadors*. Norton Critical Edition. Ed. S.P. Rosenbaum. W.W Norton & Company Inc.
18. Lukacs, G. (1971). *The theory of the novel*, MIT Press.
19. Matthiessen, F. O. (1994). The Ambassadors in *the ambassadors*. Norton Critical Edition, Ed. S. P. Rosenbaum. W.W Norton & Company Inc.
20. The Galaxy, July 1877, Review in *the American*, Norton Critical Edition, Ed. James W. Tuttleton, W.W Norton & Company Inc, 1978.
21. The Literary World, 1877, Review in *the American*, Norton Critical Edition, Ed. James W. Tuttleton, W.W Norton & Company Inc, 1978.
22. The Nation, (1978). The Nation 27 (October 3,1878), 208-9- Review in *The American*, Norton Critical Edition, Ed. James W. Tuttleton, W.W Norton & Company Inc.
23. "The Novels of the Week" (1978). the Athenaeum,(London)2593 July 7, 1877 Review in *The American*, Norton Critical Edition, Ed. James W. Tuttleton, W.W Norton & Company Inc.
24. Tuttleton, J. W. (1978). Henry James: The supersititious valuation of Europe in *The American*, Norton Critical Edition, Ed. James W. Tuttleton, W.W Norton & Company Inc.